

Indhold

PAPYRUS 28. årgang nr. 2 2008

**4 Libyerne i oldtidens Ægypten.
Fra undertrykte naboer
til faraoner**

Kim Ryholt

14 Smenkhkara Resartus

J.R. Harris

24 Taposiris Magna

Lise Manniche

**34 Kongeideologi i det
ptolemæiske Ægypten.
Faraø eller basileus?**

Jan Brix

41 Ægypten i Indien

Tine Bagh

44 Siden sidst

Annette Lerstrup

49 Frøen

Ingeborg Thaanum Carlsen

50 Boganmeldelser

Lise Manniche

51 DÆS jubilæum

Lise Manniche

Hoved af libysk fjende under Ramesses IIs
fødder i Abu Simbel. Foto LM.

OM FORFATTERNE

Tine Bagh er cand. phil i ægyptologi

Jan Brix er cand.mag. i historie

J.R. Harris er professor emeritus
fra Københavns Universitet

Annette Lerstrup er freelance
ægyptolog

Lise Manniche er mag. art og PhD i
ægyptologi

Kim Ryholt er lektor ved Carsten
Niebuhr Institutet

Ingeborg Thaanum Carlsen er digter
og cand. mag. i dansk og filosofi

ENGLISH ABSTRACTS

The Libyans in ancient Egypt: from submissive neighbours to pharaohs

Kim Ryholt

The case of the Libyans in Egypt is an interesting one. From being a traditional enemy and prisoners of war, and repeatedly represented as such on the Egyptian monuments, in the 22nd dynasty they had moved up the ladder to become pharaohs. While Libya is justly famous for its Roman remains, the earlier archaeological past of the country is yet to be investigated. The author traces the historical development of Libyan tribal society and its implications for Egypt.

Smenkhkara Resartus

J.R. Harris

Thirty-five years ago the author proposed that 'Smenkhkara' was none other than Nefernefruten-Nefertiti. Much has been written since, and a reappraisal is now appropriate. The present article provides a reinstatement of Smenkhkara based on a careful study of the occurrences of relevant names and epithets, leading to the conclusion that Smenkhkara, however shadowy, did exist; he was, if briefly, co-regent to Akhenaten; and he was not, after all, Nefernefruten.

Taposiris Magna

Lise Manniche

Situated some 45 km west of Alexandria, Taposiris is not a well known site in spite of some impressive Ptolemaic and Roman remains. Recent excavations (Italian, Hungarian, French, Egyptian) have brought it to our attention. Pending further news on the search for the tomb of Cleopatra it is of interest to view previous interpretations of the site as a whole. Attempts have been made to relate the existing tower and temple to the Palestrina mosaic, whereas, on the other hand, the temple depicted in the mosaic has also been claimed to have drawn its inspiration from the mortuary temple at Medinet Habu.

Royal ideology in Ptolemaic Egypt: pharaoh or basileus?

Jan Brix

The question of the nature of Ptolemaic rule in Egypt is an intriguing one: Are we dealing with a truly Egyptian king (pharaoh)? a Greek basileus? or two separate, yet co-existing ideologies? The monuments are predominantly pharaonic, but it is important also to consider less official documentation such as priestly decrees and letters from foreign rulers and members of the public. This reflects a rather complex situation which leads the author to conclude that Ptolemaic Egypt is an excellent example of a multi-cultural society.

Egypt in India

Tine Bagh

Egyptian collections in India date back to colonial rule. Delhi, Jaipur and Baroda are among the cities where Egyptian objects are displayed. Tine Bagh has had a chance to visit mummies and other objects far from home.

PAPYRUS udgives af
Dansk Ægyptologisk Selskab
c/o Carsten Niebuhr Institut
Københavns Universitet
Amager
Snorresgade 17-19
2300 København S

Hjemmeside
www.daes.dk

DÆS e-mail
mail@daes.dk

Papyrus e-mail
lise@mannique.org

Bestyrelse
Torben Holm-Rasmussen
(formand)
Elin Rand Nielsen (næstformand)
Pia Adamsen (sekretær)
Tine Bagh
Diana Barfod (kasserer)
Paul John Frandsen
Lise Manniche
(Papyrus-repræsentant)

PAPYRUSredaktion
Lise Manniche (ansv.)
Bo Dahl Hermansen
Annette Lerstrup
Elin Rand Nielsen
Anne Zeeberg

Grafisk medarbejder
Merete Allen Jensen

Tryk
P.E. Offset, Varde
Papyrus udgives med støtte fra
Kulturministeriets Tidsskrift-
støtteudvalg.
Eftertryk kun tilladt med
skriftlig tilladelse fra redaktion
og forfattere.
Indlæg modtages gerne. Bort-
set fra det redaktionelle stof
dækker bladets indhold ikke
nødvendigvis redaktionens
holdninger, da Papyrus også er
åben for debat.

ISSN 0903-4714

Omslagsbillede
Det ptolemæiske tempel og
tårn i Taposiris Magna vest
for Alexandria. Foto Kurt
Hellemose.

Redaktionelt

Amarna-tiden er en periode, der fænger hos de fleste. Akhenaten, Nefertiti, Tutankhamon – vi kender dem alle. I de sidste mange årtier har der været en del debat omkring Nefertiti og hendes rolle i Akhenatens univers. Der har ikke været tvivl om, at hun nåede til tops ved kongens side, for det er vel dokumenteret på billedsiden. At hun var identisk med den gådefulde Smenkhkara blev først foreslået af J.R. Harris i 1973, men ikke alle lod sig overbevise. Harris har i de senere år taget sagen op til fornyet overvejelse, og det er gennem vores blad, at kolleger og andre interesserede i ind- og udland nu bliver delagtiggjort i hans seneste konklusioner. Alle de relevante tekster, som mestendels består af forskellige kartoucher og epiteter, bliver lagt frem og diskuteret og ikke mindst sorteret – for det viser sig, at de rent faktisk kan deles i to grupper. Harris' minutiøse studier viser, at de angår to forskellige individer og ikke blot et enkelt. Smenkhkara er dermed tilbage i kongerækken, i det mindste som medregent.

Kim Ryholt har undersøgt, hvordan libyerne, der i de ægyptiske kilder først optræder som traditionelle fjender og krigsfanger, ender med at kunne sidde på Ægyptens trone. Det er først i Romertiden, at vi ser store byggerier i selve Libyen – landets tidligere arkæologiske fortid er endnu udokumenteret, og vi kender faktisk kun libyerne gennem ægyptiske tekster og sejrrelieffer. Fra 22. dynasti manifesterer de sig på totalt ægyptisk vis i deres egne tempelbyggerier og især i deres grave i Tanis, der blev fundet med en stor del af gravudstyret intakt.

I Ptolemæertiden, hvor Ægypten var under græske herskere, var betingelserne anderledes, for grækerne kom til Ægypten som sejrherre. Men de tilpassede sig også ægyptisk skik og brug ved at antage ægyptiske kongenavne og -titler og ved at bygge templer til de ægyptiske guder. Deres eget sprog kom dog til at spille en afgørende rolle i administrationen af landet. Jan Brix har undersøgt, om de ptolemæiske herskere så sig selv som "faraos" eller "basileus" (konge på græsk), eller måske som begge dele alt efter omstændighederne.

I oktober besøgte redaktøren sammen med medlemmer af DÆS Taposiris vest for Alexandria, en lokalitet, der i månederne inden var nået til dagspressen, da der var rygter om, at arkæologer var på sporet af Cleopatras og Markus Antonius' grave. Vi skulle nu bare kaste et blik på ruinerne på stedet, et tårn og et tempel, som i sig selv så ud til at være et besøg værd, og alene på grund af vores meget tidlige ankomst lykkedes det uden forhindringer. Ruinerne har været forsøgt relateret til to bygninger afbildet på et antikt gulv i byen Palestrina nær Rom. Alt imens vi venter på nyheder om de i november genoptagne udgravninger, kan DÆS' medlemmer nu gøre sig bekendt med baggrunden.

Ægyptologer holder aldrig fri. Tine Bagh var på ferie i Indien, men hun stiledede straks mod de museer, der skulle have ægyptiske oldsager. Genstandene er måske ikke spektakulære, men det er nogle af museumsbygningerne, og det er endvidere interessant at få at vide, hvordan det gamle Ægypten er endt med at blive repræsenteret i den del af verden.

Den 22. november afholdt DÆS sit 30-års jubilæum, der blev fejret med en festforelæsnings og efterfølgende banket (se billederne inde i bladet). Formanden løb det traditionelle *heb-sed*-løb og blev dermed klar til endnu 30 år på tronen. Eller han kan gøre som sine forgængere: gentage festen efter 3-4 år. Det ser vi gerne!

LM